بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2016/HC-A/518
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**

* ނަން: ޢަބްދުالله ޒިޔާދު * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ސ. އާރަވަ / ސ. މީދޫ

* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A033338 * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ސ. އާރަވަ / ސ. މީދޫ

- **އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް:**

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް

* އައިޑީ ކާޑުނަންބަރު:- * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް

- **ހުށަހެޅިއިސްތިއުނާފުކުރި ތާރީޚް:** 18 ޛުލްޤަޢިދާ 1438 / 19 އޮގަސްޓު 2016 * ނިމުނު ތާރީޚް: 13 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1440 / 21 ނޮވެމްބަރު 2018

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 84/Cr-C/2016
- **ނިންމިކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް:** ޖިނާއީ ދަޢުވާ
- **ހުށަހެޅި ތާރީޚް:** 26 ޖަނަވަރީ 2016 * ނިމުނު ތާރީޚް: 23 ޖޫން 2016
- **ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:**

އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުޘްމާން   ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު   ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 84/Cr-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ސަބަބުތަކާއި އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފުކޮށްކަމަށްބުނެ، ށ. ފުނަދޫ / ސ. ހިތަދޫ، އަބްދުﷲ ޒިޔާދު (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު: A033338) ގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް އެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- އިސްތިއުނާފު މިކުރެވުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 84/Cr-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުއިރުގެ ރިޕޯޓް ޝީޓުން، އެ ޤަޟިއްޔާއަކީ، 04 ޖޫން 2014 ދުވަހު، ކުރީގެ ކޮމްޕެނީގެ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އިސްޓޭޓް ޖަމަޢިއްޔާތަކުގެ ގޮތުން ސ. ހިތަދޫ ކުރުނބާ އަލިވާގެ ސަރުކާރުން ކޯޓުގެ ގޮތުގެ ކޮމްޕެނީ މާކެޓިން އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން ދައްކާފައިވާ US$5,000,000.00 (ފަސް މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ ޗެކް އަބްދުﷲ ޒިޔާދު ބަލައިގަނެ ލިބިފައިވާކަމަށް، އެ ފައިސާ ކޮމްޕެނީ މާކެޓިން އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން ނަމުގައި ޖަމާނުކޮށް، އަދި އެ ފައިސާއާއި ބެހޭގޮތުން އިސްތިއުނާފު ކުރިން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤު ހުރި ފަރާތުން ދޭންޖެހޭ ހުއްދައާއި އިސްތިއުނާފު އިސްތިޢުމާލު ކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ދަޢުވާކޮށް ކުރީގެ ޑިރެކްޓަރެއް 09 ޖޫން 2014 ގައި ޖަމާކުރަނިވީ ފައިސާއިން، އެ ފައިސާއިން ހުއްދަ އިސްތިއުނާފު ދެކުނުކުރުމަށްޓަކައިވެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ޢާއްމު ޤަވާޢިދު) ގެ ބާބު 4 ގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަބްދުﷲ ޒިޔާދުގެ މައްޗަށް ދިނުމަށް ދަޢުވާކޮށް ހިއްސާކުރުން ލިބިގެން ދަށް އަދަދުގެ ފައިސާއަށް ޙާޟިރުވެފައިވާ ކުރުގެ ދައުލަތް، އެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި، 13 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަބްދުލްޤާދިރު އަދިވެސް އަބްދުލްޢަޒީޒު ހުއްދަ އިސްތިއުނާފުގެ

މައްޗަށް ދިހަހާސް ރުފިޔާއިން ފެށިގެން ވީހާ އަދަދެއްގެ ފައިސާއަށް ޖިނާއީ ތަހުޤީޤުގެ ބައިވެރިވުމުގެ ކުރުގެ ދަށުގެ އުޖޫރަވެރިވެކަމުގައި،

އިމްތިޔާޒު ބަލައި ކޯޓުފިލާ ހުކުމްގައި، "ދަށުކަން، ޢިސްލާ ބާރުދަނި ކޮންކަމެއް މައްޗަށް

ރިޢާޔަތްކުރި މާލެ ސަރަޙަ، ޢަބްދުލް ޢަޒީޒު ޢަބްދުލްޙަކީމް، މާލެ ސ. ރޯޒްމަރީވިލާ، ޙަސަން ޢިސްމާޢީލް،

ފ/ ސ. އާރަމް، ޢަބްދުﷲ ޝާހިދުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާކުރި ޖިނާއީ ތުހުމަތުގެ ކަރުގެ

މައްސަލަ ސަރީއަތުން ބެލިއިރު، ކުރެއްވި ހުވާކުރެވުނު ޤާނޫނީ ބަޔާނުގެ ތިރީގައި ވާނޭއް ނުވަ ތަކެތި

ކުރުމުގެ ޙުކުމް ވ. މާލެޖެހުނީ ކުރީން ހިމަނާ އަދިއިރާކަން ހުރިހާ ގޮތުގައި ޖެހިފައިވާ މަސްލަހަތު

އަދި ހަމަތަކުގެ ރިޢާޔަތެއް ނެތްކަމުގެ ބުރުދާ ހަށިގަނޑަށް އަޅާނުލި ޢިވަޒު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު

ޖިނާއީ ތަހުޤީޤުކުރުމާއި، މި ޖިނާއީގެ ޢަބްދުލް ޢަޒީޒު ޢަބްދުލްޙަކީމް އަދި ހަސަން ގެއްލިދަޔަ ބައިވެރިވުމާއި، މި

މިޖިނާއީގެ ޙަސަން ޢިސްމާޢީލް ބައިވެރިވުމުގައި ވެސް މުޖުރިމުންނާ ސަރީއަތަށް ސާބިތުވެއްޖެ،

ޖިނާއީ ތަހުޤީޤުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު) ގެ ޗެޕްޓަރު 4 ގެ 149 ވަނަ

މާއްދާގެ (ށ) އާއި 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުންނާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު) ގެ 215 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކުށްކުރިކަން ސާބިތުވާތީ، މި ކޯޓުން މިހެން ޖިނާއީ

ފައިސާގެ ޖުމްލަ އަދަދު 5 (ފަހެއް) ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ގިނަވާތީ، ޖިނާއީ ތަހުޤީޤުގެ ކުރުން ޢަބްދުލް ޢަޒީޒު

ޢަބްދުލްޙަކީމް، ޙަސަން ޢިސްމާޢީލް، ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ކުށުގެ ތަހުޤީޤުކުރަން ކަނޑައަޅާ، ކުރިން އަމަލުކުރަމުން

އައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު) ގެ ދަށުން މިޢާދުގެ ކުރަން ކަނޑައެޅުން

އޮތަސް، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު) ގެ މިޢާދުގެ

ކުރަން ކަނޑައެޅުމަށް އަދަބުދޭން ކުޑަ އަދަބެއްކަމަށްވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ

59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ކޯޓުން ޙުކުމްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ކުރުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު) ގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ 2

ވަނަ އަދި 3 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތަށްބަލާއިރު ޙަވާލާދީ، އުޤޫބާތުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 1001

ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 1102 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، އަބްދުﷲ ޒިޔާދު 8 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށާ، ބުނެވިދިޔަ މާއްދާތަކާ އޭގެ އިތުރުން މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި ހަވާލާދީ އެޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަޙްމަދު އަދީބު އަބްދުލްޣަފޫރު 8 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށާ، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، އެޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާއި 1102 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ އަދި 2 ވަނަ އަދި 3 ވަނަ ނަންބަރުތަކާ [illegible] ހަވާލާދީ، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 2 އަހަރާ 9 މަހާ 18 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޙާމިދު އިސްމާޢީލް ޖަލަށްލުމަށް ޙުކުމްކޮށް، [illegible] ނިންމާފައެވެ." [illegible] [illegible] އެނގެން އޮތެވެ.

-02 އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ދަޢުވާގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:

84/Cr-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible]، އަބްދުﷲ ޒިޔާދު ގެ [illegible] [illegible] [illegible]، 08 (އަށެއް) ތުހުމަތެއް ހުށަހަޅައި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- **ފުރަތަމަ ތުހުމަތު:** ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 3 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2013) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއާތާ ޚިލާފަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތުހުމަތެވެ.

- **ދެވަނަ ތުހުމަތު:** ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ ބާބު 4 ގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "[illegible]" ޖަރީމާގައި "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދަޢުވާގައި ދައުލަތުން ތުހުމަތުކުރާ އެއްޗެއްގެ މައްސަލަން ބަރަވު ސާބިތުކުރަން ޤާބިލު އުނދަގޫތަކަށް ވިސްނުމުން، އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވި ޖިނާއީގެ ކުރަން ނިސްބަތްވާ ފައިސާއަކީ "ކަސަރަތްއިދާރީ ގޮތް ހިފާފައި ގެންގުޅުއްވާ" ފައިސާއެއް ކަމުގައި ދަޢުވާކުރަން ސާބިތު ކުރެވިފައި ނުވާނެ އަދި ފައިސާ ގެންގުޅުމަށް ކަސަރަތްއިދާރީ ގޮތް ސާފުކުރަން ދެވިފައި ނުވާނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/190 ގެ ޙުކުމާއި ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތުން މައްސަލަ ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަސަރަތްއިދާރީ ކަމަށްބުނެ ހުކުމް ނުކުރެވޭނެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ފުރުޞަތު ކުރުވުން މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިފާޢު ބޭނުންވާ ޝާހިދުން ހާޒިރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދިނުމާ ގުޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުކުމް ނުކުރެވޭނެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ) ގެ ބާބުގެ 4 ގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝާހިދުގެ ކުރު ސާބިތުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ 4 އުސޫލަށް ރަނގަޅަށް ބަލައިގެން މައްސަލަ ސާބިތުވާ ކަމަށް ކަސަރަތްއިދާރީ ކަމަށް ބުނެ ހުކުމް ނުކުރެވޭނެ.

- ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާނެއް ދޫކުރިކަމަށް ބުނެދީފައި ދެއްވުމަށް އެދުން ކުރުމަށް ކުރިއެއް ކުރުވައި ނުދެއްވާ މައްސަލައިން ދިފާޢުވުމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމްވާ ގޮތަށް ބަޔާނެއް ކުރިއަށް ގެންދާ މައްސަލަ ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުކުމް ނުކުރެވޭނެ.

- ހަވަނަ ނުކުތާއަކީ: އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމާލިއިރު ހުރި ބައްދަލު ބާރުވާ އަމުރުއްގެ ދަރަޖަ ހުރި ހުރުމަތްކަން ސާބިތުވުން އޮތް ހުރިބަހެއް ހުރިހާ އެކަމަށް ކުރިމަތިވާ ކާޑުގެ މައްސަލައިން ގޮތުގެ ކަސަރަތްއިން ކަމަށްކަން ނުވާއިރު، ކުރިމަތިވާ ކާޑުގެ ނަންބަރު

145-J/MD/2015/8500 ކޭސް އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކޯޓަށްފޮނުވުމާއި، އެއަމުރު ނުހުއްޓުވާ ޝަރީޢަތް ނިމުނުން ކަން އެނގެން އޮތުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އެދި އިސްތިއުނާފު ކުރިއަށް ގެންދިޔަނަމަވެސް، އެ އަމުރުގެ ސާބިތު ކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އިސްތިއުނާފު މުއްދަތު މައްސަލަގައި ބައްލަވާފައިވާ އަމުރު ޝާމިލް ކަމަށްވާނަމަ، އެއަމުރުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ މުއްދަތަކީ ހިންގުން ހިންގުމުގައި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-I-SH/01 ދަޢުވާ ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން "ޝާމިލް ކަމުގެ މައްސަލަ ތަރުތީބުކުރެވިގެން އަންނަ ކޯޓުން ނަތީޖާ އަދިވެސް ޝާމިލް ނަތީޖާ" އަކަން ވާން ކަމަށް މިމައްސަލަގައި ޤާއިދު ކަނޑައަޅައިދީފައިވާތީ އެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުރެވޭނެއެވެ.

* ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތު) ދަށުން އަބްދުﷲ ޝާކިރު 8 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ލުމަށް ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ ސާބިތު ކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި ބައްލަވާފައިވާ ޤާނޫނު އަދި ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ މިންގަނޑަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުރެވޭނެއެވެ.

* އަނެއް ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 (ހ) އާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ސާބިތު ކަމަށް ޝަރީޢަތް ހިނގާފައިވާކަން ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުރެވޭނެއެވެ.

-03 މިމައްސަލައާއި ގުޅުން ހުރި ކޭސްގެ ނަންބަރު: 84/Cr-C/2016 ދަޢުވާ

ނިމުނު ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި، އެ ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ސ. ފޭރު / ސ. އާރާމަ، އަބްދުﷲ ޝާކިރު ގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގައި، ދަޢުވާގައި ދުވަހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތައް، މައްސަލައާއި ގުޅުމުން އެންމެހައި ބަލައިގެން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާ، މިދަށުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 3 ވަނަ އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2013) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ

(ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ކަނޑައިލާ ތަޙްޤީޤާއި ގުޅިގެން ދައުލަތުން ކުރި ދަޢުވާއެއް ކަމަށް އިސްތިއުނާފް ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކެވެ. މިނުކުތާއާއި ގުޅިގެން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible] ބުނެފައި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) އަކީ ދައުލަތުގެ ފައިސާއާއި މުދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މިފަދައިންނެވެ. މިއަކުރުގައި ބުނާއުޞޫލު ދެނެގަތުމަށް 48 ވަނަ މާއްދާއަށް އެނބުރި ބަލަންޖެހޭ ކަމާއި، އެމާއްދާގެ ވަކި އަކުރެއް ނަގައިގެން ވަކިން އެއަކުރުގައި ބުނާއުޞޫލަކަށް އެކަނި ބެލެވިގެން ނުވާނެކަމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގައި އޮންނަނީ؛

"48(ހ) މިޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] ބަޖެޓް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛

ނުވަތަ

2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؛ ނުވަތަ

3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ށ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) [illegible] (ހ) [illegible].

މިފަދައިންނެވެ. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތް ގޮތުގައި، 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޚަރަދުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމާއި، 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެއީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މިމުޢާމަލާއިން އެނގެން އޮންނަކަމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ތަރުތީބު ވެފައި ވާގޮތުން، ބަންޑާރަ ނައިބު ކުށްވެރިކަން ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅަނީ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި، މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 133 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން އެނގެން އޮންނަކަމުގައި، އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހައި ޤާޟީކޮށް ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާ ބަލާނީ ބަޔާންކުރަންޖެހެނީ ދިފާޢުކުރެވޭނެއެވެ. ތިރީ މިޤާނޫނުއަސާސީގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޭނުންކުރާ ކަމެއްގައި ކަނޑައެޅުމާއި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ވަކިވަކި ބާރުތަކާއި ކަރުދާސްތައް ކޯޓުތަކުގައި ދަށުކުރުމުގެ ބަސްފުޅުތަކަށް ދަޢުވާކުރެވޭ، ނުވަތަ އަދި ކުރަންވާނެ
> ވާނެކެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރާ ޤާނޫނީ ބާރާއި، މަދަނީ ގޮތުން، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހުކުމުގެ ގޮތުން ސާބިތުކުރަން މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ކުރާއިރު، ބުރަވެރިކަން އެކަމެއް ސާބިތުކުރާ ހުކުމްކުރާ ކުރަންޖެހޭ ދެގޮތް ވަޒަންކޮށް، ދައުލަތުން އިސްތިޤާމަތަށް ނުވަތަ ބުރަކަން ކުރެވޭނެގޮތުގައި، ޖިނާއީ ކުށެއް ކުށުގެ ފިކުރަށް ބުރަދަށު ކުރުމުގެ ބުރަކީ ދިފާޢު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުށުގެ ޤާޟީއަށް ދައުލަތް އުފުލުމުގެ ބާރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބާރުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ އެނގެން އޮންނަކަމުގައި، އިސްލާމީ ކުށުގެ ޝަރީޢަތުގައި ބުރަދަށު ކަށަވަރުކުރެވޭ ކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ކޮންމެ ގޮތެއްގައި، ދައުލަތުގެ ދާއިރާތައް ގެންދަން ކަމެއް ކުރުމުގެ އިތުރުން، އެއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 10/96 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުށުގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 95 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ސައްޙަތުން ދިއުން އަމުދުން ސަރުކާރުގެ ކުށުގެ ޝަރީޢަތުގެ ކަންތައް، މުރާޖަޢާ މުޙައްމަދު އަލްއަމީން ޤާނޫނު ޕްރޮސިކިއުޓަރ (އެލް.އެލް.ބީ.އޮނަރސް) މިލްކުކޮށް ކުށުގެ ޝަރީޢަތް ފޮނުވާ މިލްކުކޮށް ދުވަހު ކުށުގެ، ޤާ.އަތޮޅު ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޙައްމަދު ހިނގާފައިވާ މައްސަލަ މައްސަލައަށް ކަމުގައި، މިހިސާބުއްނަ ކުރި ފަޒީލަތުގެ ޢަބްދުالله ޝާހިދު، މުޙައްމަދު ކުރިއަށް، އެލް.އެލް.ބީ.އޮނަރސް ގެ ދަށު

ޓެންޑަރެއްގެ އިތުރުން އެކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު ކަމާއި، މިދެންނެވި މުޢާމަލާތުގައި ވެފައިވާ ޚިޔާނާތުގައި އަބްދުﷲ ޖިހާދުގެ ބައިވެރިވުން ހިމެނޭކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް، އެކަން ތަޙްޤީޤުކުރެވި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް [illegible] [illegible] ޖިނާއީ ދަޢުވާ އުފުލާފައިވާކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުނިތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 98 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކަކީ، "ޤާނޫނީ ވުޖޫދެއް އަމިއްލަ ޝަޚްޞެއް" (separate legal entity) ކަމާއި، ޒާތީ ޝަޚްޞުންނާ (natural person) އެއްފަދައިން، ޤާނޫނީ ޝަޚްޞުން (juristic person) ކުރާ ޒާތީ [illegible] ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޝަޚްޞުންގެ އެޖެންޓުންގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އެފަދަ ތަންތަނުގެ ބޯޑު މެންބަރުން، ޑިރެކްޓަރުން، މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުން، ނޫނީ ހިއްސާދާރުން އެފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރާ ޒާތީ [illegible] އަމަލުތަކަށް ޖަވާބުދާރީ ވުމުގެ ދަޢުވާ ކުރުމަކީ ކުރެވޭނެކަމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) ގައި "މީހާ" ނުވަތަ "ފަރުދު" ކަމުގައި ބުނެފައިވާ ތަނެއްގައި، ޒާތީ ޝަޚްޞުންނާއި ޤާނޫނީ ޝަޚްޞުން އެނގެން އޮތުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި، ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތާ ގުޅުންހުރި މުޢާމަލާތްތަކުގައި، ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނި ތަކާއި ގުޅިފައިވާ މާލީ މުޢާމަލާތްތަކުގައި [illegible] ދަޢުވާ ކުރުމުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) 48 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުގެ މަތިން ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ދަޢުވާ އެކަނި ކުރެވޭކަމާއި، ވައިޓް-ކޮލަރ (white-collar) ނުވަތަ ކޯޕްރޭޓް ފްރޯޑް (coporate fraud) ގެ އަމަލުތަކަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ތަޙްޤީޤުކުރެވި ޕްރޮސިކިއުޓް ކުރެވޭ އަމަލުތަކެއް ކަމާއި، އަދި އޭގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ކުރިއަށްދާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ މަދަނީ ދަޢުވާއާ މުޅިން ވަކި ދަޢުވާއެއްކަމާއި، އިސްތިޢުނާފު [illegible] މަސްއަލައިގެ [illegible] ހިސާބުން، [illegible] [illegible]

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ތަޢުޒީރު 4 ގެ 144 ވަނަ މާއްދާ ބަޔާން ކުރާ ގޮތުން، ޖިނާއީ ކުށުގެ ދައުވާއާއެކުވެސް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ދައުވާ ކުރުވިދާނެކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> ސަރުކާރުގެ މުދަލަކުން ވައްކަންކުރި ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ މުދަލަކުން ޚިޔާނާތްތެރިވި ނުވަތަ
> ސަރުކާރުގެ މުދަލުން ފޮރުވި ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ މުދަލަކުން މަކަރާއި ހީލަތުން ނެގި، އެގޮތުން
> ކުރި މުދަލަކުން ގެއްލުމެއް އެއްޗެއްވެސް މި ކަމަކީ، ނުވަތަ އެފަދައިން ކަމުގެ ސާބިތުވެއްޖެނަމަ،
> ނުވަތަ ވަގަށްނެގި ނުވަތަ ޚިޔާނާތްތެރިވި ނުވަތަ ފޮރުވި ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތުން ކުރި މުދަލުން
> އަދިއެއް މި އެއްޗެއްގެ ބަދަލު ނުވަތަ ޖެހޭނެ ޤީމަތް ސަރުކާރަށް ހޯދިދާނެވެ، ވަގަށްނެގި ނުވަތަ
> ޚިޔާނާތްތެރިވި ނުވަތަ ފޮރުވި ނުވަތަ މަކަރާއިހީލަތުން ކުރި މުދާ ދޭން ނެތްކަމަށް ބުނެފިނަމަ،
> އޭގެ އަގުގައިވާ މުދަލުން، ނުވަތަ އެ މުދާ ވިއްކައިގެން ވީއް ފައިސާއިން ބާކީ ޚިޔާނާތްތެރިވި
> ނުވަތަ ވަގަށްނެގި ނުވަތަ ފޮރުވި ނުވަތަ މަކަރާއި ހީލަތުން ކުރި މުދަލުގެ އަގު ހޯދެންވާނެއެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ދައުވާ ކުރުމުގައި، ޖިނާއީ ދައުވާއާއި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ މަދަނީ ދައުވާއާއެކު ދައުވާ ކުރުމާއި، ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށުގެ ދައުވާ ވަކިން އަދި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމުގެ ދައުވާ ވަކި ކުރުމާއި މިއިން ކޮންމެ ގޮތަކަށްވެސް، އިސްތިޢުނާފު ކުރުވުމަކީ މިވާ މަޖިލިސަކާއި ގުޅިގެން، ދައުވާ އުފުލުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ސަބަބުތަކުން ގޮތްގޮތް ކަމާއި، އެހެންކަމުން، މިމައްސަލަ އިސްތިޢުނާފު ކުރި ޢަބްދުﷲ ޖާބިރުގެ މައްޗަށް ކުށުގެ މިދައުވާ ކުރުވިފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފުވެގެން ބަލަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ހަމައެއްނެތްކަމާއި، އަދި ޖިނާއީ ކުށުގެ މިދައުވާ އުފުލާފައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ކުރުވުމަށް މަދަނީ ދައުވާ އުފުލުމަށް ޢަމަލު ހުށަހެޅުނުކަމުގައި ބެލުމުން ޤާނޫނީ ހަމައެއްވެސް ނެތްކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ށ) ދެވަނަކަމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ ތަޢުޒީރު 4 ގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޖިނާޔަތުގެ މާނައިގައި "ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތް ޚިޔާނާތް

ގޮންޖެހުން" މިފަދައިން ބަޔާން ކޮށްފައިވާއިރު، "ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތާއި ޚިލާފަށް ގޮންޖެހިފައިވާ" ފައިސާއެއްކަން ދަލީލުތަކުން ސާބިތުކޮށްދެވިފައި ނުވާކަމާއި، އެއީ ދަލީލުތަކުން ސާބިތު ކުރުން ލާޒިމު އިންސާފުގެ ކަމަށް ބުނެ ހުރަހެއް ނުކުތާތަކާއި ގޮތުގެން، ޝަރީޢަތަށްހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުގެ މަޤާމުގައި އަބްދުﷲ ޒިޔާދު ހުރެ، 04 ޖޫން 2014 ތާރީޚުގައި ލ.މާވެނިދޫއާ ކުއްޔަށް ހިފުމަށް އެކުއިޓީސަކުން ކޯސްޓްގެ ގޮތުގައި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީއަށް ދައްކާފައިވާ 05 (ފަހެއް) މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ޗެކާއި ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމަށް، އެފައިސާ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީއިން ލިބިފައިނުވާކަމާއި، އެޗެކު އަނބުރާ އަދިވެސް އަބްދުލްއަޒީޒު ހަވާލުކޮށްފައިވާތާއި، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީއިން ދިން ޗެކުތަކުގައި އޮރިޖިނަލް ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގޮންޖެހޭ ދިނުމަށްޓަކައި އެކަށީގެން އަމަލުކުރުމުގައި އެކަނިވެރި ކުށަކަށް ގޮތެއްގެ މަތިން ބައްދަލުކުރައްވާފައިވާއިރު، އިސްތިޢުފާ ދިނުމަށްފަހު ފައިސާ ބަދަލުކުރައްވާފައިވާކަމަށް، އެގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/68(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢާންމު ޤާނޫނު) ގެ ބާބު 4 ގެ 149 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ އުނސުރުތައް ފުރިހަމަ ވުން ކަމުގައި ދެކޭކަމަށް. މިފަދައިން ޝަރީޢަތުން ބަޔާން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 10/68(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢާންމު ޤާނޫނު)ގެ ބާބު 4ގެ 149ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

މިމާއްދާގައި:- (ނ) ރިޝްވަތެއް، ދިނުމުގެ ގޮތުގެ ތަކެތީގައި ނުވަތަ ދިނުމުގެ ކަމެއްގައިވާ އެކަން ފަހިކޮށްދޭ އެއްބަސްވުން ނުވަތަ ދިނުމަށްވާ އެއްބަސްވުމަކީ ފައިސާ މީހަކަށް ދިނުމާއި ނުވަތަ އެއްޗެއް ދިނުމާ އެއްގޮތް ގޮތެއްގެ މަތިން ނުވަތަ ހަދިޔާއެއް ކަމުގައިވިޔަސް ނުވަތަ ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ކަމެއް ނުކުރުމަށް ކުރާ ވަޢުދެއް ނުވަތަ ޝަރުޠެއް ހުށަހެޅުން ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުން، ރިޝްވަތު ދިނުން ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އަދި ތަކެތި ބޭނުންކުރުމަށް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ދިނުމަށް ނުވަތަ ކަމެއް ކުރުމަށް ދޭ ޙައްޤު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ދިނުމުގެ ގޮތުގައި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ކަމެއް ނުކުރުމަށް ދޭ ވަޢުދެއް، އެއްގޮތް ޙާލަތުގައި ކުރާ ކަމެއް ދިނުމަށް ބޭނުންކުރާ ވަސީލަތެއް، އަދި ބައްދަލުކުރުމަށް ދޭ ފުރުޞަތު ރިޝްވަތު ދިނުމުގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

މިހަރަކާތްތަކެވެ. މިމާއްދާއަށް ބެލުމުން، މިޤާނޫނުގެ ކުށުގެ އަރުކާނު (actus reus) ހިންގާން ތަފާތު ގޮތްތަކެއް

149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމެވެ. އެގޮތުގައި؛

1- ވެރިފަރާތުގެ އިޖާޒަތާ ނުލައި ބޭނުން ކުރުން.

2- ވެރިފަރާތުގެ އިޖާޒަތާ ނުލައި އެއްޗަކަށް ބަދަލު ގެނައުން.

3- ވެރިފަރާތުގެ އިޖާޒަތާ ނުލައި އެއްޗެއް ނައްތާލުން.

4- ވެރިފަރާތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފަށް އެއްޗެއް ގެންގުޅުން.

5- އާންމު ތަނަކުން ހޯދާ އެއްޗެއް، އެވަރު ތަކެތި ދަށްކޮށްދޭނެ ގޮތަކުން ނުދައްކާލުން.

6- މީޓަރަށް ނާޖާއިޒުގޮތުން ކަރަންޓު ބޭނުން ކުރުން. އަދި

7- ވަކި ފޯމެއްގެ ގޮތުން ބަރަކާތެއްނެތް ހަދުވާކާރުއިން ހުށަހަޅާ ބަޔަކަށް ހަދައިދޭ ޚިދުމަތް

ނުދީ އޮޅުވާ ޚިދުމަތްލިބުމުން ގެއްލުމެއް ސާބިތުކުރެވޭ ނުދެއްކުން.

މިގޮތުން ހިމެނޭކަމާއި، މިއީ ކޮންމެ ގޮތަކުންވެސް ވައްކަމުގެ ކުށުގެ އަރުކާނު ހިމެނޭކަމާއި، މި ކުށުގެ އަރުކާނުގައި ގުޅިފައިވާ ނިޔަތަކީ (mens rea) އެކަން ނުބައި ނިޔަތުން (dishonestly) ގައި ކުރުންކަމާއި، "ނުބައި ނިޔަތް" އަކީ ކޮބާކަން ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކޮށްދީފައި ނެތްނަމަވެސް، އެއްޗަކާމެދު ފަރުވާކުޑަކުރުން، ނުވަތަ ހިލާގެ ބެލުމުގެ ގެއްލުން ހިމެނޭ ކަމުގައި ނުވަތަ ބަލާފައި އެއްޗެއްގެ ހިއްސާ ދައްކާފައި ނުކުރެވުނު، ފަހަރު ޒާތީ ފައިދާއަކަށް ހިއްސާ ނުކުރުން، ފައިދާއެއްނެތް، އެޖާބުކުރުމުގެ ވެރިފަރާތް ޖާގަ ދީފައިވާ ވަސީލަތްކުރުން، ފަހަރުގައި ޝަރުޢީ ބަރުދަށް ކުރަނީ ޒާތީ އުސޫލު ކަމުގައި ބޭނުންކުރުމުން ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމުގައި އެއްޗެއް ހިފާއިރު ވެރިފަރާތުގެ ރުހުމެއް ނެތް ކަމުގައި ބެލުމާއި، ނުބައި ނިޔަތް ސާބިތު ކުރެވެނީ ކަމުގައި، ބަލާކަމުން، 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިމެނޭގޮތުގެ ކުށުގެ ތަފްސީލު އެންމެ ފަހުގައިވާ ޝަރުޠުތަކަކީ؛

1- އެއްޗެއް ވެރިފަރާތުގެ ރުހުމާ ނުލައި ބޭނުންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ހިފުން.

2- އެއްޗެއް ބޭނުން ކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ހިފުން.

3- ނުބައި ނިޔަތެއް އޮތުން.

4- އެއެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތުގެ އިޛުނަ ނުވުން.

5- އެއެއްޗެއް، ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ އެއެއްޗަކަށް ބަދަލު ގެނައުން ނުވަތަ އެއެއްޗެއް ނައްތާލުން ނުވަތަ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތައި ހިފާޒަތް އެއެއްޗެއް ގެންގުޅުން ނުވަތަ އެއެއްޗެއް [illegible] ވަކިން ނުވުން.

މިއީ ކަމާއި، ޖިނާއީ ފިޤުހީ، ޤަވާޢިދުގައި "ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތައި ހިފާޒަތް ގެންގުޅުން" ގޮތް އެކަށީ ދަށުންކަމާއި، މިގޮ [illegible] އެއެއްޗެއްގެ ވެރިފަރާތުގެ އިޛުނައަކާ ނުލައި ބޭނުންކުރުމާއި، ނުވަތަ އެއެއްޗަކަށް ބަދަލު ގެނައުމާއި، ނުވަތަ އެއެއްޗެއް ނައްތާލުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުﷲ ޒާހިރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 04 ޖޫން 2014 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 04 ޖޫން 2014 ތާރީޚްގައި، ޗެކު ނަންބަރު: 16/95 (ފައިސާއަށް ބަދަލު ކުރެވޭ ގޮތުގައި [illegible] [illegible]) ގައި ބޭންކް ކުރާ ގޮތުގެ މަތިން، "ކުރޮސް" ކޮށް، އެކައުންޓް ޕޭއީ އޮންލީ (A/C PAEE ONLY) މިކަން [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) މިލިޔަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ޗެކެއް، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "އެކައުންޓް ޕޭއީ އޮންލީ" މިގޮތަށް [illegible]

ދިއުމަކީ، ބޭންކުގެ ހިސާބުން، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ ޗެކާ ގުޅުންހުރި ބިނާކުރުމަށް ޕްލޭން ކުރުވުމަށްޓަކައި ކަމުގައިވާއިރު، ބައްޔިނާތުން 05 (ފަހެއް) މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ޝަރުތުގައިވާ ފައިސާއަކީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީއަށް ދިނުމަށް އެކައުންޓުގެ އެއްބަސްވުމާއި، އެއީ އެކައުންޓުގެ ޗެކްފޮތުގެ ނުވަތަ ގޮތުން ވިއްކުމަށް ޢަބްދުﷲ ޒިޔާތުގެ އެއްބަސް ނަންބަރާއި، މުޢާމަލާތުގައި ކަރަންޓް ބެލެންސް މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަން ކޯޕަރޭޝަން އާއި ކުރެއްވި ހުށަހަޅައި ދިރާސާކުރާއިރު ހުއްދަ 04 ޖޫން 2014ގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ "ސޭލް އެންޑް ޕާޗޭސް" އެގްރީމެންޓްގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި މާއްދާގައި އޮންނަނީ،

The Sale Price shall be payable on the execution of this Deed. The sales Price shall be paid by the Buyer *into the Bank account of the Vendor* as specified below. *Once the payment is cleared into the Bank account of the Vendor as specified herein*, the Sale Price shall be considered paid without need of further evidence.

Account Name: Maldives Marketing and Public Relation Corporation
Account Number: 7701 700719 001
Bank Details: Bank of Maldives Plc.

މިގޮތުންނެވެ، "ސޭލް ޕްރައިސް" ގަންނަ ފަރާތުން ޖަމާކުރަންޖެހޭނީ މިއެގްރީމެންޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން" ގެ އެކައުންޓަށްކަމާއި، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީ މުއްދަތު ހަމަ ފުރުޞަތުގެ ބަލައިގަތުމަށްކަމާއި، ފުރުޞަތުގެ ހަމަތަކުން، މިއެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރީ ޢަބްދުﷲ ޒިޔާތުކަމާއި، އެސޮއި ކުރީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން އަންގައިން ނުކުރާކަމާއި، މިހާރު ހިޔާލުދެން މިހެން ހަމައި، އަދި މިއެއްބަސްވުމުގައި ޢަބްދުﷲ ޒިޔާތު ސޮއިކޮށް، މިއެއްބަސްވުން ހިނގައިވާ ގޮތް ބަލައިން، މިހަރު ޗެކުގެ ރިސީޓް ކުރުން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީއަށް ލިބިދިނުމާއި، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީން އިންވޮއިސްކުރުމަށް ހުށަހަޅައިގެން އަރަން އެވޮޑްނީތަކާއި، އެކަމުގެ އަސާސީ ސަބަބަކީ އަގު އަދަދުން 05 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ޗެކެއް ދިނުމާއި، މިހިސާބު މުއާމަލާތުގެ ކަރަންޓްއެކައުންޓް ހަމަ އެކަނި ދޫކުރުމުގެ ލިޔެކިޔުމެއްގައި އެއްބަސް ގޮތުގެން، މިޗެކު މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކްރިލޭޝަންސްގެ ނަންބަރު:7701 700719 001 އެކައުންޓަށް ނޫން އަރަން

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ނުބައި ނިޔަތެއް (dishonest) ސާބިތުވާ ކަމެއްކަމާއި،

އަދި [illegible] [illegible] އެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible]

[illegible] އެހެން [illegible] [illegible] ނުބައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ

[illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާއި، [illegible] [illegible] [illegible]

އަބްދުﷲ ޒާހިރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަބްދުﷲ ޒާހިރަށް [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(constructive trust) [illegible]، [illegible] [illegible] އަބްދުﷲ ޒާހިރުގެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ކަމާއި، [illegible]، އަބްދުﷲ ޒާހިރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުﷲ ޒާހިރު

[illegible]، [illegible] ހިންގާ ޤަވާޢިދުގެ 13ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

> All contracts in the ordinary course of business, cheques, promissory notes, drafts, bills of exchange and other negotiable and transferable instruments and all receipts for monies paid to the company shall be signed, drawn, accepted or otherwise excuted, as the case may be, in such a manner as the Board shall determine.

[illegible] "[illegible] އެންޑް ސްޓޯރސް" [illegible] [illegible]، [illegible] ކަމާއި، [illegible] [illegible]

އަބްދުﷲ ޒާހިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] “Powers and responsibilities of the board of Directors” [illegible]، "Powers and Resposibilities of the Managing Director" މިސުރުޚީގެ ދަށުގައި އަންނަ 41 ވަނަ މާއްދާ ގެ (b) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "manage the day to day affairs of the Company;" މިފަދައިންކަމާއި، އެހެންކަމުން، ދުވަހުން ދުވަހަށް ކުންފުނި ހިންގުން އިންތިޒާމު ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ކުންފުނީގެ އާންމު ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ ގޮތުން، ކޮންޓްރެކްޓު ތަކުގައި ސޮއިކުރުމުގެ ބާރު މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރަށް ދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާއާ ހަވާލު ކުރެވިފައިވާ އެއްޗަކާ މުޢާމަލާތު ކުރަންޖެހޭ ގޮތް ޤާނޫނަކުން ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮވެ، އެގޮތަކަށް ނުވަތަ [illegible]، އެއީ [illegible] [illegible] ގެ (criminal breach of trust) [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible] އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާ [illegible].

(ނ) [illegible] 52 [illegible] 04 ޖޫން 2014 [illegible]

އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ އަށް ދައްކާފައިވާ 5 (ފަހެއް) މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ޗެކާ ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެޅުކާ އަޙްމަދު އަދީބް އަބްދުލްޣަފޫރާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަމަށް ބުނެ އިޢުތިރާފުވެފައިވާކަން އެނގެން ޤާނޫނަކާއި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާގައި މުވައްޒަފުން ހިންގާރު ކުރައްވާފައިވާނަމަވެސް، މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، މައްސަލައާއެކު ހުރަހަކާއިވާ އެންމެހާ ހުރި ވަޒަންކުރުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ތަޢާރުފުކޮށްފައިވާ އިޢުތިރާފުން ބާރު ދިނީ ފެނިދާކަމަށް ހުރިނަމަ، އެފަދަ ކަމެއްގެ މައްސަލަ ބަލައި އެ އިޢުތިރާފު ބަލައިގަނެވިދާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2009/SC-A/18 ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެން އޮންނަކަމުންނެވެ. މިފަދަކަމެއްކަން ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އާންމު ގޮތުގައި އިޢުތިރާފުގެ ބާރަށް މިހާރުވެސް ނުގެނެސް މިއަންނަނީ ތެރެވާ މަރުޙަލާގައި ކަމަށާއި، އަދި ބަޔާންތަކުގެ ބާރާއިބެހޭ ޤަވާޢިދުގެ މަތިން އިޢުތިރާފުގެ ބާރަށް ބަލާއިރު، ޓްރާންސްކްރިޕްޓުގައި ހުރިހާ ...

ބަޔާންދިނީ މަޖުބޫރުން ނޫންކަން އެގޭނީ ކިހިންތޯ؟" މިފަދައިން ތަޙްޤީޤު ކުރިޔަށްދިޔައިރު ކުރިމަތީ ކުރި ސުވާލަކީ އަބްދުﷲ ޒިޔާދު މަޖުބޫރުކޮށްގެން ބަޔާންދިނުކަން އަންގައިދޭ ކަމެއް އެސުވާލުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަމަށްނުވާތީ، ވިދާ، އަބްދުﷲ ޒިޔާދުގެ ބަޔާންދިން ދިޔައިމާ މަޖުބޫރުން ބަޔާނެއް ކަމަށް ބުނާ ބުނުމުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުން އިތުރަށް ކަމާއި ހުރިތޯ ނުފެންނާތީއާއި، ތަޙްޤީޤުގައި ފުލުހުން އިޢުތިރާފުވި، ޝަރީޢަތުގެ މަޤާޞިދުގައި ގަބޫލުކުރެވިފައިވާ އިޢުތިރާފުވުމަށް ޝަރުތު، ގާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

> ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައިވާ އިޢުތިރާފު ވިޔަސް، އެކަން އިޢުތިރާފުކަމަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ ނުނިންމޭނެއެވެ. މިގޮތުން މަޖުބޫރުކޮށްގެން ބަޔާން ހޯދުމައި، ހިތްވަރު ހަދާ ހޯދުމަށް އުޅުނުމުން ގެންގުޅުމުން ނުރުހުމުގެ ދަށުން ބުނެދޭ ބަޔާނެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ ހޯދާ ބަޔާނުތަކާ ހިލާފު ޝަރީޢަތަށް ބަޔާންދީފައިވާކަމަށް ނުބެލެވޭނެއެވެ.

މިމާއްދާގައި މައިގަނޑު ގޮތްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ދެކަމެއް ކަމާއި އެއީ ޖިނާއީ އިޢުތިރާފުގެ ވައްތަރު އާއި ޖިނާއީ ތުހުމަތުކުރެވޭ ގޮތުން ގާނޫނީ ޙިމާޔަތް ހޯދޭ ބައްޔިތުންނާއި ބެހޭ ގޮތުން ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންކަމެވެ، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ދަށު ކަމާއި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ގޮސްފައި ޖިނާއީ ކަމާއި ދުވަސް ގޮސްފައި ގާނޫނީ ޖިނާއީ ކަމާއި މިދެކަމުގެ ޖިނާއީ ފެށުމުން ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤު ނިޔާވުމުގައި ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ގޮތުން ހުކުމްކުރުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަންނަ ކަންކަމެވެ ގާނޫނީ ގޮތުން ޖިނާއީ ގާނޫނުއަސާސީގެ 52ވަނަ މާއްދާއިން އެގޭ ގޮތުން އެނގިގެންވާކަމުން، އަބްދުﷲ ޒިޔާދު ތަޙްޤީޤުގައި ފުލުހުން އިޢުތިރާފު ގާނޫނީ އެއްގޮތަށް ދިފާޢު ޖިނާއީގެ ކަމަށް ބޭނުންކުރެވޭ ނޫނީ ގާނޫނީ ދިފާޢު ޖިނާއީގެ ކަމަށް ބޭނުންކުރެވޭ، އަބްދުﷲ ޒިޔާދުގެ މައްސަލަ ފުރުޞަތު ކުރިން ސުލްޙަ ކުރުމުގެ ފުރަތަ ހުށަހެޅި ކަމުގައި އަދިޖިނާއީ ގޮތުގެ ނުކުތުތަކުގައި، ފުރަތަ ކުރިން މީހާ ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައިވާ ޖިނާއީ ނޫން ޖިނާއީ ހުށަހެޅުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލައި ނުގަނެވޭނެކަމަށް، އަދިޖިނާއީ ބައިވެރި ދަތުރުކުރުމުގައި ފުރުޞަތު ނުލިބި ކަލިމަތުގެ ބަޔާނާއި ހިތްހަމަޖެހުން ދިނުން ގާނޫނީ އެބަހީ ކުރިން ނިންމާފައިވާ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ: 2009/SC-A/18 ގެ މައްސަލައިގައި ބަޔާން

ކުރަނީ މިއުޞޫލުކަމާއި، އެގޮތުން، ތުހުމަތު ކުރެވޭ ޖިނާ [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަރުދަން (probative value)
އަދި [illegible] އެމައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒަން [illegible] މިގޮތުން
[illegible] ކަންތައްތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
އަދި [illegible] ތުހުމަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
މަޖުބޫރުކޮށްގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ކަމާއި، މިމައްސަލައިގައި އަބްދުﷲ ޝިހާބުގެ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] މިމައްސަލައިގައި އަބްދުﷲ ޝިހާބުގެ މައްޗަށް [illegible]
[illegible] [illegible] އަބްދުﷲ ޝިހާބު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިމައްސަލައިގައި
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] (presumption of law) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކަނޑައެޅޭނެކަމާއި، މިއުސޫލުން ބަލާއިރު، އަބްދުﷲ ޔާމީނުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތު ކުރުމުގައި ބުރަވާ ބަޔާނުގެ ބޭނުންވެސް "މިޢްޔާރުގެ ކުށް" އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއްނެތް މިންވަރަށް ސާބިތުވާ ވަރުގެ ހަރުދަނާ ޤަރީނާ ރިޢާޔަ އަދި ޝަހާދަތް ހުށަހެޅި އުޅުނު ވަޒަން ކުރުވަމުންދާކަން އަސަރުން އުސޫލުން، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ޙުއްޖަތު ބަޔާނާއި ދެތި އެއްވެސް ހަރުދަނާ ހެކި ނުވޭ ވާހަކަ އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ދެއްކި ނުކުތާތަކުން ބަދަލު ބިނާކުރާ ނުވާތީ ބަލިކޮށް އެކަން އަނގަން ދޫކޮށްލަމެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގައި، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިޢިޔާރުގެ ކުށް ސާބިތު ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ 4 އުންސުރު ހަމަހަމަވާކަން ޝަރީޢަތުން މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާގައި، ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި ހެކިހެން، އިސްތިއުނާފު މިޝަރީޢަތުން އަހާފައި ބުނި، މިމައްސަލާގެ ދެވަނަ ނުކުތާގައި އެކަމަށް ބަލައި ކަނޑައެޅިފައިވާތީ.

(ބ) ފަސްވަނަ ނުކުތާގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ޝަރީޢަތް މުރާޖަޢާކުރި ހުކުމަކީ އޮޅިފައިވާ ރިޢާޔަ ނުކުތާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފަށް ހުކުމްކޮށް ނުކުތާގައި، މައްސަލައިން ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤުން މަޙުރޫމްކޮށް ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދެވި މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހަމަހަމަ ނުކުތާއި ދެތިން ވާހަކަ ބަޔާންކުރުމަށް ބުނެފައިވެސް، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ހުކުމަށް އެދުނު ޢިލްމުގެ ބިންގާތަކަށް ހަމައެކަނި ޢިލްމުގެ ބިންގާތަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ނުކުތާގައި އަދި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ވަކީލު 01 ޖޫން 2016ގައި، ޝަރީޢަތުގެ ދުރުވެހިރާފަ ހުކުމް އެދުނު ޢިލްމުގެބިންގާތައް މި މައްސަލައިގައި ދެއްކުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުވާނެ އިޢުތިރާޟު، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބުނެއިރުވާ ޢިލްމުގެބިންގާތަކުން ދެއްކުމަށް ހަމަހަމަނުވާ ނަމަވެސް ނިންމުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޒަޢުމު ނުކުތާވެސް ކަމަށެވެ. މިގޮތަކަށް ޝަރީޢަތުން ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ،

[illegible]

[illegible] 51 [illegible] ([illegible]) [illegible] (national security) [illegible] 51 [illegible] ([illegible]) [illegible] (prima facie) [illegible]

ސަފަރީ ބެރިންނާއި ސްކޫލްތަކާއި އެހެރިންނާއި ބައްދަލު ސްކޫޓަރު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިފައި އެހެރިން ޗެސްޓް ކުށްވެފައިވާތީ، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބައެއް އިސްތިއުނާފުގެ ބިނާކުރެވިފައިވާ ބަލާނެ ބޭނުމެއް ނެތެވެ.

(ޅ) ހަވަނަކަމަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2015/8500 ކޯޓު އަމުރުން، އަބްދުﷲ ޒިޔާދު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:758/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާއިން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް 2015 ޑިސެމްބަރު 17 ވަނަ ދުވަހު އަމުރުކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި މިއަމުރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 95-CR/INDIV/2015/494 "ޓެސްޓާރ ގެ ނިންމުން" އިން ޓެސްޓާރ ނިންމުމަށް ހައިކޯޓުގެ ޤަވާއިދު (2011) ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ މައްސަލަ ބަލައިގަތުން ނޫން ކަމަށާއި އިންކާރުކޮށް މުރާޖަޢާ ކޮށްދިނުމަށް އެދި 2016 ޖަނަވަރީ 10 ވަނަ ދުވަހު ހުށަހަޅުއްވި ބަޔާނާ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު HC-RM/2016/01 "ޓެސްޓާރގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ނިޒާމު ޤަވާޢިދު" އިން ޓެސްޓާރގެ ނިންމުމަށް ޤާއިދާކޮށް ޓެސްޓާރގެ ނިންމުމުގެ ބަރުދަން ގޮތުގެ ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ ކަމަށާއި ބިނާކޮށް ނިންމުމާއި ދެފަރާތުގެ ނިންމުމުގެ ފާހަގަކޮށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށާއި، ފަރާތްތަކުގެ ނިންމުމުގެ ޚިލާފު އެއްޗެއް ހިމެނިފައި ސަބަބު ނިންމުމުގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދެކޭގޮތް ބަޔާންކޮށް، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ނިންމުމުގެ ޓެސްޓާރގެ އިންސާފުވެރިކަން ނެތް ކަމަށް ބަލައިގަނެ ކުރިއަށް ގެންދެވުން ކަމަށް، އެހެން ނިންމުމުގައި ނުހިމެނޭ މިނިވަން ފަރާތަކުން ބަލައި ކަމަށް، އިސްތިއުނާފު ވަކި މިސްރާބަކަށް އެކަމަށް ބަލާނެ ބޭނުމެއް ނުކުރެވިއްޖެ ނުވަތަ މިނިވަން ކަމަށް ވިދާޅުވެ މިނިވަން މަރުޙަލާއެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހިނގާފައިވާ ނިންމުމަށް ދެކޭގޮތް ބަޔާންކޮށް ދީފައި ނުވާ ކަމަށާއި ބަލައިގަތުމާ ނިންމުމަށްފަހު ޙުކުމް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާކަމަށް އޭރު ބަލާނެ މިކަމަށް ބަލާ ނިންމުމަށް އަލުން ފެށުން ނުކުރާ ކަމަށާއި، ހުކުމުގެ ސަބަބު ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ އިންސާފުގައި ވަކިމަކަށް ދެކޭގޮތް ނުވަތަ ނުބައްދަލު ކޮށްދީފައިވާ ބަލާނެ ބޭނުމެއް ނެތް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ

ވާހަކައެއް ނޫންކަމާއި، ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގައި އެސަކުވާ ދެވަނަ ފަހަރަށް ކުރެވެނީ ބަލާބެލުމުގައި އިންސާފުވުން ދަރަޖަ ނޫންކަމަށް ޤާނޫނީ ކަމެއް، އިންސާފުވުން ދަރަޖަ ނޫންކަމަށް ޤާނޫނު ކުރެވުނަމަ، އެކަމުގެ ޒިންމާ ހުރީ އިސްތިއުނާފުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ކަމާއި، މައްސަލަ ޒިންމާއެއް ބިނާވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ޒިންމާ ބޭނުންކޮށް ޒިންމާކުރަން ކަމަށް އިސްތިއުނާފުގެ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު ކުރި ގޮތަށް ކުރިން ޙުކުމް ބަޔާންކޮށް އުޅުއްވާފައި ހައިކޯޓުގެ މަޖިލީހަށް ދިވެހިން ޒިންމާއަށް ނުނުގަނެވޭ.

(ށ) ހުކުމްތަކާމެދު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ)ގެ ދަށުން

ޢަބްދުﷲ ޒާހިރު 8 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ނިންމި ނިންމުމަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވިދާނޭ މައްސަލަ ސާބިތުވާ ކަމަށް ބުރަވެވޭގޮތަށް ބަލައިނުގަނެވޭ ޤާނޫނީ އަދިލު ކަނޑައެޅުމަށް އެއް ޝަރީޢަތުގައި ހިނގާފައި ކަނޑައެޅުމަށްވާ އަދިއްލަތަކާއި ބަލައިގެން ތަ ހަމަހަމަ ނުކުރެވޭ ގޮތަށް ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރަމުގެ ޒިންމާ ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މައްސަލަގެ އަދިލު ވަކި ޒިންމާ ފާހަގަ ދުއްތުކަމުން އުފެދިފައިވާ ދެވަނަ ފަހަރަށް ބަލައިގެން ބަޔާންކޮށް އުފެދިފައިވާ ދަލީލުތައް ނެތި ތަކުގެ ބަޔާން ފާހަގަ ކުރި އަދި ދުއްތުކަމުން އިންސާފާ، ދިރާސާކުރި ވަކި ކުރާއިމްފާއިވާ ނުވާކަމަށް މިމަހުގައި ވަކި ނުކުރެވުނުކަމާއެކު. މިންކަމެއް ސާބިތުވުމަށް ބަލައިފި، އަދި ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑު އަދި ކަނޑައެޅުމަށްފައިވާ، އަދި އެގޮ ޖާހިލުވެ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކަށް ކަމަށްވާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ކުރުގެ ދަރުވާ ޢަބްދުﷲ ޒާހިރުގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ ޙައްޤުގެ މައްޗަށް އަދި ކަނޑައެޅުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނަންކަމާއި މިދައުވާ އުފުލިފައިވާ، ކުށުގެ އަމަލު ހިންގައިދީ އަމަލު ކުރުވުމާއިމެދު، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 10/68 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ)ގެ ޗެޕްޓަރު 4ގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމާއި، 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

ވަޅިކަނޑު، ޗުކުން، ރިހުންތެރިކަމުގެތައް، ވަކިތެއް ހިފައި އަދި ފާރަން ވިހަހުރިގޮތް އަނިޔާ ކަނޑައެޅި
އުފެދުން އެކަތަކުގެ ފުރައްސާރަ ކުރަނީ 6 މަސްދުވަހުން ފުރިހަމަ 1 އަހަރުދުވަސް ދިނުމާއި ޖުރިމަނާކުރެ،
ދުވަހު ކުރަނީ 2 އަހަރަށް، ބިނާކުރަ ކުރަނީ 3 އަހަރަށް، ހަމަކުރަ ކުރަނީ 4 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް
އަހަރުދުވަހުން، ނުވަތަ ޖަލަށް ދުވަހެއް. މިގޮތުން އިތުރުވާ ކޯރުގެ ކުރަހަކަ 1 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތު

އަދަބުތަކަށް ނުވަތަ ޖަރީމާތަކަށް ބިނާކޮށް އުފުލާފައިވާ ދަޢުވާތަކެވެ. އަދި މިޤާނޫނުގެ 132، 134، 135، 136، 137، 138، 139، 140، 141، 142، 143، 144، 145، 146، 147، 148، މިމާއްދާތަކާ ދަށުން އަދަބު ދެވޭނެއެވެ.

މިގޮތުންނެވެ. އޭގެ 132ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> ތަކެތިކަމުގައި ނުވަތަ ޚިދުމަތް ނުވަތަ ޙައްޤުތަކެއްގެ ނުވަތަ މަކާނެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ނުވަތަ ފައިސާ ދޫކުރުމުގެ އަގު 10,000/- ރުފިޔާއިން ފެށިގެން މަތީ އަދަދަކަށް ޖޫރިމަނާކުރެވޭ، ނުވަތަ 1,000/- ރުފިޔާއަކާއި 1 މަސްދުވަހާ އަހަރުދުވަސް ނުވަތަ ޖަލަށްލުމުގެ މުއްދަތަކަށް ޙުކުމް ކުރެވޭނެއެވެ.

މިގޮތުންނެވެ. މިދެމާއްދާގެ ދަށުން އުޤޫބާތު ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އަބްދުﷲ ޖާބިރު މުޢާމަލާތްތަކަށް އިސްތިޢުމާލު ކުރެވުނު ދައުލަތުގެ ސަރވިސްތަކުގައި 05 (ފަހެއް) މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު ކަމަށްވާތީ، 131ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ ދަށުން 06 މަސް ދުވަސްކަމަށް ޖަލަށްލުމަށް، 148ވަނަމާއްދާއާއި ޚިލާފުވުމުން، 132ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން 5 މިލިއަން ޑޮލަރު ދިވެހި ރުފިޔާއަށް ބަދަލު ކުރުމަކާއި ނުލައި، އަދިވެސް ކުރިއަށްގެންދިޔަ ބަދަލުތަކުގެ ޖުމްލަ 416 އަހަރާއި 06 މަސް ޖަލަށް 417 އަހަރު އަދި ސަތޭކަތޭގެ ޖޫރިމަނާތައް މިއާންމުކޮށްފައިވާ 143ވަނަ މާއްދާ އާއި 146ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން 06 އަހަރު ޖަލަށްލުމާއި 423 އަހަރު ދުވަހުގެ ޖަލު ޙުކުމް އިއްވާފައި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި އެންމެ ދިގުމުއްދަތަށް 25 އަހަރު ދުވަސްކަމަށް، އަހަރު ދުވަހުގެ ޖަލުޙުކުމް، ޙުކުމްގެ އެންމެ ހިނގައިދިޔަ އެންމެ ދިގުމުއްދަތަކީ ޤާނޫނީގޮތުން ދަށުން އަބްދުﷲ ޖާބިރުގެ މައްޗަށް ސާބިތުކޮށްފައިވާ ދިޔައިސްކަމަށް، ނަމަވެސް އަބްދުﷲ ޖާބިރުގެ މައްޗަށް ދަށުކޮށްގައި ޙުކުމް ކުރެވުނީ، އަދިވެސް ދިގުމުއްދަތަކީ 16 ޖުލައި 2015 ގައި އަމަލުކުރަން ފަށާ ޤާނޫނު ނަމްބަރު: 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ކަމުގައި އެއްބަސްވުން، އެޤާނޫނުގެ 10ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބައްލަން ގާނޫނީގޮތް ބޭނުމެއް، އަބްދުﷲ ޖާބިރުގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅަފައިނުވާ އާއިޝާ އަދަބު ދެއްވާ ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުންކަމުގައި، އެޤާނޫނުގެ 10ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

> އެޤާނޫނު އެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުން، މިޤާނޫނަކީ ޤަވާއިދުތަކަށް ފުރިހަމަ ކުރިން ޤާނޫނީ ނިޒާމާއި ނުލާ ޙާލަތުގައި
> ކުށްތައް މަސައްކަތް އާ ޤާނޫނުތަކުން މިޤާނޫނަކީ ކުށެއްނަމަ ޤާނޫނުގައިވާ އިސްލާމްކުރުމުގެ ބައިތައް ނުހިމެނޭނެއެވެ.

> އެހެންނަމަވެސް، މިޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިންގާފައިވާ ނުވަތަ ކުރެވިފައިވާ ކުށަކަށް
> މިޤާނޫނުގައި ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށްފަހު އަދަބު ކަނޑައަޅާނަމަ، އެ ކުށަކީ ހިނގިއިރު މިޤާނޫނުގައި
> ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަށްވުރެ ކުރީގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަށްވުރެ ބޮޑުނަމަ، ނަތީޖާ
> މިޤާނޫނުގައި އެ ކުށުގެ ގޮތުގައި ހިމެނުން އޮތް ފާސްކުރެވުނު ދަރަޖައިން، ކުރީގެ ޤާނޫނުގައި
> ކަނޑައެޅިފައިވާ ދަރަޖައިގެ ކުށުގެ ގޮތުގައި އެ ކުށަކަށް ހަމަ އެ ކުށުގެ ދަރަޖައިން މިޤާނޫނުގައި
> ކަނޑައަޅާ ދަރަޖައިން މި ކުށަކަށް ދޭ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގައި އެ ކުރަކަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާނީ
> މިޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، އެޤާނޫނު 210ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ޖިނާއީ ޖުރިމަނާގެ އަދަބު -/500،000 ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިވާނަމަ، އެކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 1002ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި އޮންނަ "ކުށުގެ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލު" ބަލާއިރު ކުރު ގޮތުން، ޖިނާޔަތުގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ އަދަބަކީ، 3 އަހަރާއި، 2 މަހާއި، 12 ދުވަސް ކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިކަމުގެ އިތުރުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅޭނެ އެންމެ ބޮޑު އަދަބަކީ 08 އަހަރު ދުވަސް ކަމާއި، ކުށް ސާބިތުވުމުން، އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން އަދަބުގެ މިންވަރު ބަލައި އުނިކުރަން ފާސްކޮށް ގޮތެއް މައްސަލަ ހިމެނޭ ގޮތުގެ ތިރީގައި ހިމަނަޖެހޭކަމާއި، ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާން ގޮތް ޤާނޫނު ނަންބަރު: 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 1000ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ އަދި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަން ޖެހޭނީ 1001ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 1100ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ކޯޓުބެލި މައްސަލައެއްގައި، އަބްދުﷲ ޖާބިރުގެ މައްސަލަ ކުރާ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގައި ދަރަޖަކޮށްގެން ޤާނޫނީ މިގޮތުން ކަމެއް ކޮށްފައި ނިންމަވާފައި، އަދި ޤާނޫނުގެ 1001ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން، 3 ދަރަޖަ މަތިކުރުމުގައި ޤާނޫނާއި ދިމާވާ ވަގުތު ނަތީޖާކަމާއި އެހެރީ އަމަލުކުރުމުގައި އެންނަނީ؛

> "މިޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިންގާފައިވާ ކުށަކަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދަބު ދޭނަމަ، އެ
> ކުށެއްގައި ހިމެނޭ މިނަ ކުށުގެ ދަރަޖަ ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން ބަލާނީ ކުށުގެ މިންވަރަށް، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި
> ބަޔާންކޮށްފައިވާ "އަދަބު ކަނޑައަޅާ އަސާސީ މިންވަރު" ކަމަށް ބަލައި، މި ޤާނޫނުގެ 1002ވަނަ
> މާއްދާގައި އެވާ ކަނޑައަޅާ އަދަބުގެ މިންވަރު ބަޔާންކޮށްދޭ ތާވަލުގައި އެވާ އަދަބު ކަނޑައަޅާ އަސާސީ

> މިންގަނޑަށްވުރެ 3 (ތިނެއް) ދަރަޖަ މަތީ ދަރަޖައެއް. އެއަށްފަހު މިމާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް އަދަދުކުރުމަށްފަހު އަދަބުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާނީއެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. އަބްދުﷲ ޒިޔާތުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ޖަރީމާއާއި ގުޅިގެން ގިނަ ކުށްތަކަށް ދައުވާ ކުރެވިފައިވާކަމަށް ދަރަޖާގައި އަބްދުﷲ ޒިޔާތު ބަލަހައްޓާފައިވާ ނަތީޖާއިން، އަބްދުﷲ ޒިޔާތުގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ ޖިނާއާގެ މިމައްސަލައިގައި ޖިނާއާގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއް ނަމަވެސް، ޖިނާޔަތުގައި މިކަހަލަ އަސާސީ މިންގަނޑު ކަމަށް ބަލާނީ، ޖިނާއާގެ 3ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަށްވުރެ 3ދަރަޖަ މަތީކުށްތަކުގެ ގޮތުން ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، އެގޮތުން އަދަބު ކަނޑައެޅޭނީ ކަމުގައި ޖިނާޔަތުގައި، އަބްދުﷲ ޒިޔާތުގެ މައްޗަށް އުފުލިފައިވާ ދައުވާގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ، 5 އަހަރާއި 7 މަހާއި 6 ދުވަސްކަމާއި، މިއަދަބުގެ މިންވަރަށް 1102ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)ވަނަ ނަންބަރުގެ (iii)ގެ ދަށުން، މުދަލަށް ދަރުމަތު ވަރަށްބޮޑުކަމުން މިބައިގެ ދަށުން އަދަބު މަތިކުރެވިދާނެ ސަބަބެއް ކަމާއި، ސަބަބަކީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީއަށް ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކާއި އެކުންފުނިތަކުން ލިބުނުނަމަ 5(ފަހެއް) މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ ގެއްލުން އެކުންފުނިން ލިބުން މަގުފަހިކޮށް އަބްދުﷲ ޒިޔާތު އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ ވެރި ހުންނަވައިގެ ވެރިކަން އެކުންފުނީގެ މުދަލާއި ފައިސާގެ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޒިންމާގައި ހުރި ކަމެއް ކޮށްފައިވާ ކަމާއި، 1102ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2ވަނަ ނަންބަރުގެ (i)ގެ ދަށުން، ކުށުގައި ޝަރީކުވެފައިވާ ކުރުގެ އަދަދު ގިނަ ބަޔަކު މަސައްކަތްކޮށްގެން ކަމާއި އަދަދު ކުރުގެ ފާޅުން ޒިޔާތު އާއި ދިރާސާކޮށް، އަދަބު ބޮޑުކުރެވިދާނެ ސަބަބެއް ކަމާއި، އެހެނީ އަބްދުﷲ ޒިޔާތު އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އަދަދު ކުރުގެ ފާޅުން ޒިޔާތު އާއި އެކުންފުނި ބޭނުންކުރުމުގެ ދިފާޢުން އެކުންފުނިތަކުގެ ފައިސާ ގެނެސްދީފައިވާ ކަމާއި، އެހެނީ ޒިޔާތު އެނގިހުރެ، އެކަން އަމިއްލަ ނަފްސަށް ކުރި އަދަބު ޖޭ ކުރުވުން ކަމެއްކަމާއި، 1102ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އަބްދުﷲ ޒިޔާތުގެ މައްޗަށް އަދަބު ޖޭ ކުރުވިފައިވާ، ކަން މާނަކުރަން މާއްދާތަކުގައި އެކަން ފިޔަވަހިކޮށްގެން ގެއްލުމުގެ މިންވަރުކުރުވުން، އެކަށިގެންވާ ޖޭ މިންވަރަކަށް އެކަހަލަ ސަބަބުން ގެއްލުމުގެ ފުރުސަތު ކަމާއި، އެހެނީ، ޖިނާއާގެ ކަން ފިޔަވަތި ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުޢުޤޫބާތު)ގެ 215ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާގޮތުން، ޖޭ ގެއްލުމުގެ ފައިސާ ނުދީ ކަމާއި، އެހެނީ، އެކުންފުނިތަކުގެ ލާރި

އަކާރުދުވަސް އެއީ އެޕީލަންޓުގެ އަޕީލަށް މުދަލުގެ ގޮތުގައި ބަލައި އެވިޑެންސް މުއާމަލާތް ކުރުމުގެ ސަބަބުން މިއާންމުގެ ކުން ފިޔަވަޅުތަކާއި އެއްބަސްވުމުން، މިއާންމުގެ ގޮތުގައި 5 (ފަހެއް) މިލިއަން ގަޑިން އާއް.އެލް.ޕީ.އެސް ގެއްލިގެން ދިއުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބު ތަޙުޤީޤުކުރި އަސްލުގެ ސަރަޙައްދު ގެއްލިގެންދިޔަކަމާއި، އެއްބަސްވުމުން، މިކަމާއި ގުޅިގެން އަބްދުﷲ ޚާލިދުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށްގެ 3ވަނަ ނަމްބަރުގެ ކުރަކަން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އެންމެ ބޮޑު އަމުރު ކަނޑައެޅުމުގައި، އެއަދުލުން ޓްރާންސްކްރިޕްޓުގައި ނުވަތަ އޮޅުމެއް ނެތްކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ހ) **ޙައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުން،** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ސާބިތުވާކަމަށް ޝަރީޢަތުން ނިންމާފައިވާކަން ބުނެ ހުށަހަޅައި ހުށަހެޅުމެވެ. މިހެންކަމާއި ގެރިގެން އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ދައުވާކުރަނީ އަދި އެކަމުގެ ތަޙުޤީޤުގައި ދެއްކި ވަކިކޮށް ޝަރީޢަތުން ނިޔާއަށް ކުރިމަތިވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބުނާން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވަނީ؛

އެމީހަކު ކުށެއްކުރިކަން، އެކަށީގެންވާ ތިންބައިގެ ޝައްކަށްވުރެ، ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުކޮށްދެވެންދެން، އެ މީހަކީ ކުށެއް ނެތް މީހަކު ކަމުގައި ބެލުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބުނާން ކަނޑައެޅިފައިވާ "ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށް" ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތަކެވެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ކުށް ސާބިތު ކުރުމުގައި ދެމިއޮންނަ ހެއްކާއި ބުރަދަން ކަމަކީ، އެއީ "އިތުރު ގޮތަކުން ޝައްކު ނެތް ކޮށް ސާބިތުކުރުން" އެކުރެ ސާބިތުކުރުން ދެކެވޭ ދެކެވިގެންވާ "އެކަށީގެންވާ ޝައްކަށްވުރެ ބޮޑުކޮށް ސާބިތުކުރުން" ނުވަތަ "އެކަށީގެންވާ ޝައްކު ނެތް ކޮށް ސާބިތުކުރުން" އެއީ އެކުރެ ސާބިތުކުރުމުގެ ތެރެއިން ބޮޑު ދެކެވިގެންވެއެވެ. އިސްތިސްނާއީ ކުށްތަކާ ދެކޮޅަށް ބެލެވޭ ދެކެވިގެންވާކަމާއި، ޤަބޫލު ކުރެވޭ ދެކެވިގެންވާ ކަމެއްގައި، ޓެކްނިކަލް ޚަބަރު ކުރެވިގެންވާ ކަމާއި، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ ޤަވާޢިދާއި، ތަޙުޤީޤު ކުރެވިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާއި އެކަށީގެންވާ ނަޒަރުން ކުށްތަކާއި، އެކަށީގެންވާ ޝައްކުގެ ބުރައަކީ، އަންނަނީ ޚިލާފަށް ގެނެސްދޭ، ޤައުމީ ސަލާމަތާއި، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކާ ބެހޭ،

ހަމައެކަނި އެސަބަބަކީ ކަމާއި، ސަބަބެއް ފާހަގަކުރެވޭ ވިސްނުމުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ސަބަބުތަކެއް އަދި ސަބަބާއި ވިސްނުމުގެ ޚިޔާލުގެ ބަލާނަމަ ދިމާވާ ފަރާތްތަކަށް ސަބަބުން ނުވާނޭކަމާއި، މިފަދަ ކަމަކީ ކުރުވާ ސަބަބުތަކެއް "ސަބަބުވެރި އިންސާނަކަށް" (reasonable man) އަށް ފެނޭ ކަހަލަ ސަބަބުތަކެއްކަމާއި، އަދި ހަމައެކަނި، "އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި" (beyond a reasonable) ކަން ސާބިތު ކުރުމުގެ ޔަޤީންގެ ފަރަގަކީ، "އެކަށީގެންވާ ހުރިހާ ޝައްކެއްނެތި" (beyond all possible doubt) އެކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ފުރިހަމަ ޝަރުޠުތަކެއް ނުކުތާތަކާއި، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައިވާ މިފަދަ ކަންކަމުގައި ފުރިހަމަ ސަބަބުތަކާއި ހުރިހާ ހެކިތަކުގެ ބަލައިގަތުމުގެ ސަލާމަތް ހުރިހާ ހެކިބަސްތަކެއް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމާއި، އެހެންކަމުން ވަކިކަމަކާ ކުރެވޭ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ދަލީލެއް އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި އަބްދުﷲ ޚާލިދުގެ މައްސަލައިގައި ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ދޮގުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ތަފާސް ވަކިވަކި ފާހަގަކުރެވޭ ހުރިހާ ހެކިބަސްތަކުގެ އަދި ޤާނޫނު ނިންމުމުގައި ދަލީލު ހަމަޖެހިފައިވާ ފާހަގަ އިސްލާމީ ކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމަކާއި ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމުގައި ނިންމާކަމެއް، މިގޮތުން އަބްދުﷲ ޚާލިދު ހުކުމް ކުރުމުގައި އެހެން، ސަބަބަކީ ކުށުގެ ތުހުމަތުގެ ދަލީލު ޝަރީޢަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރި ސަބަބުވެރި އިންސާނަކު، އަދާކުރަންވާ ވާޖިބުގެ ހުކުމްކުރާ ހެކިތަކުގެ މައްސަލަ ބޭނުން، މައްސަލާ ވާޖިބުކަން ނޫނީ ހިނގައިދާނޭ، އަބްދުﷲ ޚާލިދު އަދާކުރަންޖެހޭ ކުށުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުށްތަކުގައި ކަމަށްދާ ތުހުމަތުގެ ވާޖިބުތަށް ފާހަގަކުރާ ދަރަޖައިގެ ގޮތުން ބަލާއިރު އަޅާލުން ކުރެވޭ އެއްޗެއް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަލާމަތް (reasonable care)، ހުނަރު (skill)، ގަދަކަން (diligence)، ބާރުދިނުން (delegation) އަދި ބަރޯސާވުން (reliance) ފަދަ އެއްޗެހިތަކުގެ މިންގަނޑު ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށް ނިންމުން، އަބްދުﷲ ޚާލިދުގެ މައްސަލާގައި ކަން ސާބިތު ކުރުމުގައިވާކަމަށް، އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި ކަމަށް ފާހަގަކޮށް ދޮގުކުރެވޭ ގޮތަށް ނިންމާފައިވާތީ.

މިހެންކަމުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައް އަދި ހުކުމް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ކުރިމަތިލި ޝަރީޢަތުންނަށް އިސްތިއުނާފުވި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:84/Cr-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި

ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަމަށްވާތީ، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، ބަޔާންވެ ދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 84/Cr-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ކަމަށްވާތީ، ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:84/Cr-C/2016 މައްސަލައިގެ ހުކުމް ތާއީދުކުރީމެވެ.